

Bakurubasanni
(nimoro 12 songo)

Mali kono - Dōrome 200

Afiriki kono - Dōrome 400

Jamana werc - Dōrome 500

Kibaru

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 23nan boko 278nan A songo : dōrome : 10

KIBARU KO DI

A donnen don, ko lawale la, an ka jamana kono, polisi nisandarama tun te mogow ko ku kobsi, k'u segesegé, walima ku bagabaga.
Owaati la, laadinya, horonya ani kankelentigya tun be an ka jamana kono, hadamadenw tun be maloya, walima ka sran u yerema ka ko dow ke, walima ka ko dow fo; ce fara muso kan, denmisén ani mogokoroba. Nka, an be don min na, i ko bi, horonya bilala kofe laadinya ni kankelentigya donna bogé la. Jogojuguya be soro denmisén kunda ani mogokoroba kunda, ce fara muso kan.

Mogokorobaw ka logojuguya ye fitne ni balawu ye jamana kono, k'a sababu k'olu de ka kan, ka denmisén bila sira sabatien kan jalatiq la.

O koso, an fa n'an moko, Jeji Basumanaba, Ala ka nne a la, Basumanaba min kunnadiyara, ka tio an di kow ye sanpi Ala ka ka kalla mince a la.

Jeji Basumanaba kastkan kera, ko «mogow b'a la kodiye yelema, kodiye ma yelema, kodiye kono mogow de yelema. Funubanna, kanubanna, kotorongontala, o bca banna»...

O siratigekelon na, an y'a lira Kibaru nimoro do kono ko gofisnchama ye bofimaseglin min ko la Iaa Mamadu Konate, Modibo Keita, Fil Dabo Sisoko, ani Hamadou Diko ninnu ma, amana ka y'st'mahoronya sanyelema sell'hukumukono, k'okra waisye min'o lounawolo, ka laban ka jamana ani Afiriki bcc kunnawolo.

Nin bcs lajclen koso, Kibaru y'a ls, wa, a bc segin ka fo, ko mogo kalanen ntanya ic Mali kono, ko sorodasi jalatiqba ni farimanba ntanya ic Mali kono.

Abetim minna, Mali kono hadamaden laadiri dogoyara, toron kerabolekafonye, kankelentigya fana dogoyara. Laadiri kelen-kelen minnu tora, olu be ka duoli «wonima» don u kannna.

Bcc lajclen ka kan k'ipé, ce ani muso, denmisén ani mogokoroba, walasa dubki «wonima» be se ka yelema ka ko «weturu» y'u kan na. Faso ka petaa n'a ka kunnawolo b'la la.

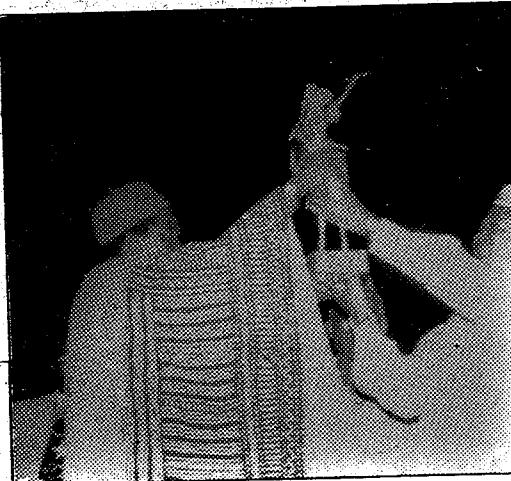
Sabu, laadinya, horonya ani kankelentigya mana kunaya ka teme jalai kan, n'a tigilaroggé ye sababu ruman soro, min b'a deme, a ka sira kan, jalai be baydima a bolo, ka le dijé ye.

Kibaru b'a nini a kalanbagaw na kanubagaw le, u ka toka istewcianima, lettre minnu betall'ko jogonuman sabatti la fasoden bcs dusukunna. Kibarukohoronya, laadinya, ani kankelentigya.

Badama Dukure

Mali jocyro Afiriki filimuko «FESPACO» kene kan

Afiriki jamanaw filimudilannaw ye, n'o be wele ko Etalon Yennenga (Etalondu Yennenga) ka kunben 14 nan gintanw kera

Afiriki jamanaw filimudilannaw ye, n'o be wele ko Etalon Yennenga (Etalondu Yennenga) ni be se wulikun ni be se girinkun ye min soro li ye, o be Mali ka soro 9 na.

O dira Sheki Umaru SISOKO ma, a ka filimu neli koso ni kunben filimu towbeeyé, n'otogo «Nijugu Ginba», n'a ye ladiyalifen sigiyoroma 5 were soro, k'o fara ladiyalifen mandikan, n'o ye Etalon ye. A to 4 na, Salifu TARAWELE ye 2 soro, Mahamadu SAMAKE ani Kajatu KONATE, olubee眼 kelen

kelen soro.

Wariko temennen ko, a ladiyalifenw soro li ye Mali kunnawolo cogo bee la, sanko Sheki Umaru SISOKO ka Etalonko, min y'o soro 3 nan ye Mali filimudilannaw fe, bawo Suleyimani SISE y'a soro san 1979, n'a ka filimu «Baara» ye; ani san 1983 n'a ka filimu «Finge» ye.

O kama, a jirala, ko kabini kunben ninnu daminera san 1965 la, jamana si ma Etalon Yennenga caman soro, ka temen Mali kan.

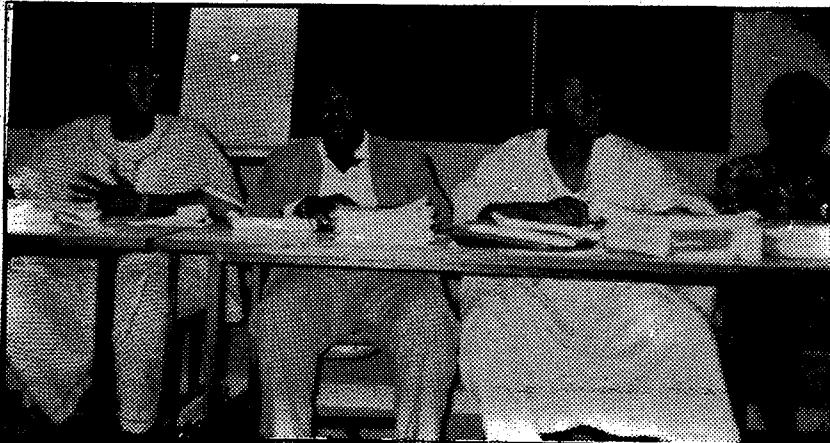
«PNVA» ka Segu lajeba

«PNVA» ye ciyakeda ye, min sigira sen kan Mali kono ni «Banki monjali», n'o ye dijé warimarasoba ye, o ka deme ye, cike yiriwali kadara konoan ka jamana tonkun naani bee la.

je 2

«PNVA» ka Segu lajeba

«PNVA» ye feerew siri ka kungo kono baaraw bee boloda, soro labugunni sira taabolo bee fe, k'a damine sené kecogo numan na, ka temen baganmara, bamon, ji ni kungo, musow sendonni soro yiriwali la, bolola baaraketaw tiimeli, balikukalan, yere labenkalan hadamadenya sira kan, cikelaw

Mogo minnu tun be nemogó sigiyoro la, o ye Musa SISOKO, Berehima SIDIBE, Agaju DAMAN ani Ali KONTAWO ye.

mago be kunnafoñi minnu na, olu jenseñni fo ka t'a se yere tanga ma. Kungo kono baaraw bolodali ye Mali fangaso haminankoba ye bi, dunkafa matrafali sira kan ani kongo keleli, ja ye kongo min basigi waatijan kono an bara. Nka bamananw b'a fo ko : «kojugu ye mogo karamogo ye».

Feere o feere be se ka dabali ka baarakeminew wali baarakecogo hakilina kuraw lase cikelaw ma, minnu be se ka kungo kono sigibagaw ka dijetatige nogoya u bolo, «PNVA» be nin bee de nini k'a seko damajira ke u jenseñni na Mali maraw bee kono.

An bee b'a dñ ko soro yiriwali be na ni lafiya ni netaa basigli ye jamana kono. O de kosoñ «PNVA» y'a nini cikelaw bee fe, u k'u bolo di nogon makajakeli, ka sené ni baganmara yiriwa, kajiw ni kungow ni cikeforow lakana, k'u yerew n'u ka baganw

niwfana lakana, walasa uk'ujeniyoro fin faso ka netaa n'a ka kelenya sabatili la.

«PNVA», n'o ye kungo kono baaraw yiriwali ciyakeda ye, i n'a fo sené, baganmara, ji ni kungo lakanani, monni, balikukalan ni musow ka yiriwali walew, o baarada y'a ka san tonsigik Segu mara kono, k'a damine

san 1995 feburuyekalo tile 20 na, ka t'a bil'a tile 26 la.

«PNVA» ka ci yake da bolo fara kerenkorennew mogo faamuyalen minnu be Mali mara 7, kono ani Bamako

kafo, olu ye nogon ye u ka san 1994 ni 1995 ce baara kelenwkan, anis san 1996 baara nata minnu ka kan ka boloda.

U ye baara kelenw ni baara nataw bee fese-fese, k'u kunkun n'u nenjenew tomo ka bo nogon na.

Tonsigi in min nemogoya tun be Mali senéke Baarada kuntigi Musa Sisoko bolo, a kene kunkorotara ni Segu mara, goferenéri ka ciden yeli y'a kene kan, n'ye Berehima Sidibe ye, min ka baara nesinnen don Segu goferenéri demeni ma, Mali mara 4 nankubeda walew tiimeli la, ani «Djne warisoba» «Banki Monjali» ka mogo yamarualen Agaju Damani ni «PNVA» kow latemebaga Ali Kontawo.

Berehima Sidibe kelen ko ka Segu mara kuntigi ka foli lase lajekelaw ma, a y'i sinsin «PNVA» joyoro kan Mali ka netaa n'a ka yiriwali siraw waga boli la.

«PNVA» nemogowka hakililafalenw senfe, u ka kow latemebaga, n'o ye Ali Kontawo ye, o y'a nini a baarakemogon fe, k'u k'u hakili to fen kelen na, o ye kuntilenna kelen de ninini y'u bee fe, n'o y'an balima kungo kono mogow ka soro yiriwali n'u ka netaa ni bonogola sabatili ye teliya la, bawo Mali te se ka ke fen ye, malidenw yerew ko, sanko minnu sigiyoro beonna kungo konoaw ma, n'an jigi y'olu de ye, ka d'a kan an be balo olu wosiji de la. O tiimeli sira kan, min nininen don «PNVA» baaraketaw fe, o ye cesiri, timinandiya, bolodijogonma ani faso kanu ye, min be se k'u dusukun lamin u ka don o don kewalew la kungo konciketaw bilasirali la sira numan kan, walasa Mali ka s'a yere koro baloko la.

N'an ma fili, farajew tile la, Mali tun beweleko Afiriki cemance jamanaw ka jigen. Anw de tun be suman ni sogo lase an kerefe jamanaw bee ma.

Tjne don, ja n'a kasaaraw nana saheli jamanaw degun san 20 ni ko kono. Bamananw b'a fo ko : «bi ka gelén n'ma, a ni n'ta tjena, o te kelen ye».

An be Ala walenumandou, bawo ja be ka segin a ko doonin-doonin. Komi a be fo ko «kojugu ye mogo karamogo ye», san 20 ni ko ja n'a kasaaraw ye malidenw ne yele, k'an hakili dayele.

Segu, «PNVA» ka laje in y'o misali do ye, Djne warisoba «Banki Monjali» y'a seko damajira ke Mali demenni na, ciyakeda min ka feere sirilenw waleyalila, k'a masoro Mali ka bonogola sira teliman do ye «PNVA» bolo moçoboli ye jamana kungo kono sigibagaw fe ni feere bolodalenw naniya numanw tali tiimeli ye, soro lawefeli ni malidenw ka netaa ni hadamadenya walew sabatili kojuman sira kan.

Mali ka ciden tun bε Benen kunben kεnε kan

Baarakan suguya bεe bε ke musow te. Monseneri L.
Monsi AGIBOKA kinif ka baaraw ye cidenw bεe nekorofa.

Yiriwalifeere min wele ko poroze, n'o basigilen bε Inesiko (UNESCO) ni Alimajni (Allemagne) ani kunnafonidaw ni jukorokalanbolow ni njogon ce, o ka walew hukumu kono, kunnafonilasela ani ladamunikela mogo 15 ye njogon kunben Benen jamana kono. U bora jamana 5 minnu kono, olu de jelen bε poroze in waleyalila, iko Burkina Faso, Benen, Lagine, Maliani Nizeri. Mali ka ciden min tun b'a kunben kεnε kan, kunnafoniko siratige la, o ye Lanze SAMAKE ye, n'o y'an kanw kunnafonisεbenw baarada («DIPRESCOM») kuntigi ye. A taama min daminera san 1995 feburuyekalo tile 27 don, k'a laban marisikalo tile 3don, olabenkuntun ye fila de ye, n'olu file nin ye :

- A folo, o ye ka Benen ka walekuraw lakodon, minnu jutigera den misen musomanninw ani muso finitigiw kalanni n'u ladamuni kama, sanko, se te minnu ye, demebaga te minnu bolo, Benen duguba n'a dugumisenw bεe kono.

- A filanan, o ye cidenw ka njogondoniye, baaraw bolodali sira

kan, olu bεe ka jamanaw kono, ani cidenw n'ujatigiwka hakilinataw jirali njogon na, kalankow ni ladamunikow la, k'a nεsin jamanadenw bεe ma.

Taama ye cidenw lase yoro o yoro, o si m'u nekorofa, ka temen Monseneri L.

Monsi Agiboka (Agboka) ka santiriw kan (centres) a yere ye minnu dayelen npogotigiw labenni kama, k'u ka dinelatige njogoya, cogo bεe la, i ko kalanko ni ladamuniko, ani musoyabaarakow ni bololabaarakow. A ka santiriw dayelen ye 38 de ye sisan, Abome (Abomey) ani Bohikon (Bohicon) santiriw bε minnu na, n'olu de folodayellenna, kabini san 1964 la, n'u kalanw kuntaala ye san 2, wali 4 ye. O santiriw bεe kono, npogotigi labentaw hake ye mogo 3000 de ye, minnu wolosi bε san 15 ni san 20 ce, n'u bε laben monitirisi mogo 170 fe (monitrices) n'olu yerew musakaw bε bo santiriw ka sorow la, i ko demejekuluw, diinejekuluw ani kejereyew bε nafolo minnu d'u ma, san kono, wali, tuma ni tuma. O temennen kο, Monseneri Agiboka jigi

Senebaaraw bε dege forow ani nakow kono.

dalen bε forokene tari 200 hake kan, min soro bε don, a ka santiriw musakaw la. N'a wasalen bε baarakelen kοrow la, wari soroogo wεrew jore b'a la, walasa, k'a sagonakow bεe ke, wa, bolitigiw ni josonnaw kelen bε k'a tooro, duguw kono, a ka santiriw bε yoro minnu na, k'a soro u te njogon ne sira la.

Taamalaw ye yoro min fana ye, n'o nafa ka bon cikeduguw npogotigiw n'a finitigiw bolo, sanko, minnu ka kalan ma sira soro, k'o sababu ke dinelatige fen caman ye o ye Luweme santiri ye (l'ouémé), min bε Kuti (Kouti), n'a ni Porto Nowo (Porto Novo) ce ye kilometere 16 ye. O santiri min dayellenna san 1992, o bε fangaso de ka hukumu kono.

A ka baara ye muso kofolen ninnu labenni de ye, kalo 18 hake kono, cikebaaraw dɔrɔn kama, i ko sene, baganmara, nakobaara, musoyabaaraw, bololabaaraw, furakeli, sɔrɔdaw bolodali ani senefenw bayele malu n'u dondalabaaraw, minnu bε se, ka ke an yerew fe, farafinna bεe kono. A kalanden kelen bε sefawari 800 de sara santiri ye, kalo o kalo, santiri min musaka bεe bε ben miliyon 12 ma, san kono, fangaso jolen bε ni min ye. O baaraw kο fe santiri bε muso dωdege, gansan, senefenw yele malu baaraw la.

Kalanko ni kalanbaliyako t'o baaradege la. O kekun ye musow bilali joona de y'u yerew, an'u ka kabilaw, n'u ka maraw ani jamana bεe bɔnogola sira kan.

A kera cogo o cogo, wale fen o fen bε ka ke Benen ani jamana tow bεe kono, o bε tali ke musow sankorotalikow de kan, minnu bε sanga la sisan, dije bεe kono, bawo, kabini lawale la, muso ma jate fen were ye, ni bolokofefen dɔrɔn te.

Poyi : muso

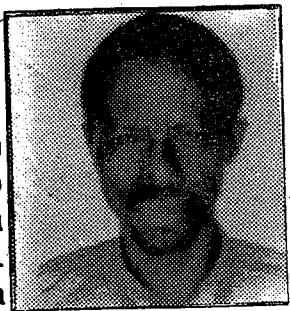
Muso bi, muso sini, muso badaa-badaa
Unhun, munna ne ko muso ?
Ce mana wuli ko muso te fen ye.
Ko musoya ye mone ye.
Ko ce kelen ka fisa muso tan ye !
Unhun, munna e ko ce ka fisa muso ye ?
Ce be mun ke muso te se ka min ke ?
Ce be cike, muso be cike,
Ce be waa bo, muso be waa bo,
Ce be mobili boli, muso be mobili boli,
Ce be taa muguda la, muso be taa muguda la,
Ce be kalan ke, muso be kalan ke.
A' ye fen kelen jira ne na,
Ce be min ke, ko muso te s'o la
Unhun, mun be ce fisaya muso ye ?
N'i ye ce jelen ye, muso no don,
N'i ye so jelen ye, muso de no don
N'i ye du jolen ye, muso de no don
N'i ye dugu diyalen ye, muso de no don
O bee ko, n'i kera ce ye, muso de y'i bange,
N'i kera faama ye, muso de y'i bange,
N'i kera waliju ye, muso de y'i bange
Mun be musoya ke mone ye ?
Mun be ce fisaya muso ye ?
Ne be den mara n konobara la kalo kononton,
K'a don sin na san fila walima san saba,
K'a jnuma, k'a tete, k'a taama,
Munna e b'a fo musoya ye mone ye,
Ko muso te fen ye ?
N'e te ne danbe don, ne be n yere danbe don,
N'e ma ne tanu, ne be n yere tanu, ka n yere waso !
Ni denw banana, ne de b'u jere,
N'u kongora, ne de b'u dumuni,
Daraka mo joona, ne no don.
Tilelafana mo joona, ne no don.
Surufana mo joona, ne no don.
Nin bee ko, n'e ce min ma ne danbe don,
Ka ne nafa don kenema yan
Ni su kora e n'a don ni ne ye fen ye walima ni n'te fen ye.

Fotigi Kone Masina III

Ka bo Kula

Kabini san 1987, fognogonko do tun be kulakaw yere dama ni nogon ce, k'o sababu ke wariko ye; wari min be segin duguma, koori sannifeere bannen kofe, walasa, warilabaara minnu be ke dugu kono, olu kana se ka ke mogo kelen kunnadoni ye. Mogow ma se ka nogon faamu cogoya si la. Kula foro da be se 125 ma. An be san 3 bo, mogow ma ben kelen kan, fo kuma sera faamaw ma. Faamaw ka kuma kunfolo kera ko dugutigi n'a jenogonw ka taa ben a la; k'o ka fisa mankan lankolon ye; ko ni ben te yoro o soro la, o yoro te se ka sabati o yoro la cogo si la. An be don minna i ko bi, ben ni kelenya sabatilen don kosebe, bawo, kula «A V» tilalen do kulu saba ye.

A tila folo ye dugu kono ya; filanan ye kama ye; o ye kula cikekungo do ye samiye tuma. U be taa bugudaw la; ni samiye baaraw nogoyara, u be segin dugu kono. Tilayoro sabanan ye Tonabugu ye; ni samiye sera, olu fana be taga samiye baaraw ke, ni baaraw nogoyara u bema tilema ke dugu kono. Mankan min tun be Kulakaw ni nogon ce, koori sannifeere kan, jikera o tasuma kan; an be san saba b'o la sisan. Ne b'a jini baarakelaw fe, ce fara muso kan, denmisen fara mogokoroba kan, n'u be baara la, u bee ka ben kelen kan. Ni ben mamin ne, benbaliya t'o ne abada; ola, k'an kisi benbaliya ma. An be se ka fo ko bana do be anw fe kula yan, a be san 2 ni doonin bo; wa a be mali yoro camanna; bana in be welle ko korshe-korshe. Bana in ka jugu kosebe. N'a y'i mine, a be se ka kalo 7 ke, a b'i la; a be mogon ne kosebe, i n'a fota ka donila. Atigilamogob'a yere shen fo joli be bo. Banabagato do ta be ke kuru misenwye, do wta be ke kuru kunbabaw

ye.

Bana in be ke sababu ye ka hadamadenfarikolo laafu, k'a jolitine. A fura soroli geleyara an bolo. Dow ko kiribi y'a fura ye; dow fana ko n'i y'i ko kulukorosatune la kosebe, ka be nogoya. Mogow dow fana b'a fo, k'o n'i ye penise pikiri ke, ka se sine 6 ma, k'o be nogoya d'a la. Dow fana ko jiri do be yen ko alimukayikayi, ko n'i tora k'o bulu tobi, k'i k'o ji la, k'o b'a nogoya kosebe. Dow fana b'a fo nejen fura b'a nogoya.

Ne b'a jini farafin furadonnaw fe, ani tubabu furadonnaw, ani donnikelaw fe, u ka fara nogon kan ka fura jini bana in na..

An b'a jini Ala fe bana in fura jenjnika se ka soro, walasa keneva be se ka sabati kosebe, bawo bana ye hadamaden jugu folo de ye; bana man ni. An be se k'a fo ko hadamadenya tuloma folo-folo ye keneva de ye, ka se Ala danfe bee lajelen ma.

Neb'a jini kibaru kanubagaw fe, an'a kalannaw n'a sebennanw bee fe, u bee lajelen ka jinini ke, ka sebenniw ke, k'u ci kibaru ma.

Dirisa Fonba
balikukan karamogo
Kula, Banks, Joyila

An ka yele dconin

Madu n'a ka fali. Fali do tun be Madu fe. Don do la fali in y'i ban ka binjalan dun. An dun be tilema la, bin bee jalen don. Madu konoganna, am'a don a ben'a ke cogo min. A sera terike ma : «Ce, ne ka fali banna binjalan na ko fo binkene. N dun b'a ke di ? ». «N ka ce, o te baasi ye. I be nuneti jecibilen don a ne na. N'o kera a be dumuni ke». Madu ye nuneti don fali ne na ka soro ka binjalan d'a ma. Fali ye binjalan dun fo k'a fa. A falen Madu sorola ka nuneti bo a ne la. Fali kasira : «Madu, n te nta yafa i ye, fo n'o y'a soro i ma ne ka baganya de jon na ».

Sori Garaba Tarawele
Tafalan

Kuma Koromaw

Sariya

Muso saba be ce bee fe, wa ce saba be muso bee fe.

Olu ye jon ni jon ye ?

Jaabi : I be musos min fe, n'o t'i fe
I te muso min fe, n'o b'i fe
I be muso min fe, n'o yere b'i fe.

Fen kelen be dije na, i bonyana cogo o cogo, i girinya t'a fitinin ta bo. O ye mun ye ?

Jaabi : Malo fitinin ka girin ka teme fen bee kan.

Den do be dije na, a be soro fini jukoro, a be kunbaya fini jukoro, w'a be sa fini jukoro. O ye mun ye ?

Jaabi : Kabaden.

Poyi : Jelibaba Sisoko

Ne fa Jelibaba Sisoko

Ne moké Jelibaba Sisoko

I ni ce, i ni wale, i daanse

Ni ne ko i ni ce, i n'a ka kan

I y'a jini, wa i y'a soro.

Ni n'ko i ni wale, i y'a waleya nka i m'i waso.

Ninkoidaanse, iyedonniya Caman di ne ni denjogonw ma.

Kabini kunun ne b'i lamen na

Fo bi n'b'i lamen na.

Ne y'i lamen Wakawakakunda

K'i lamen meleketebuturukunda

K'i lamen bakarijan ni bilisikunda

K'i lamen lamidu Somanakatekunda...

I ye ne son hakili la

Ka n son focogo numan na

Ka n son kecogo numan na

Ka n son soncogo numan na

Hali sini i na ne son.

I Sisoko

Burama Sidibe
Sirakorola C.A.R. n'omog
n'a balikukan Karamogo
Kulukoro mara.

Yeremakasiliko

An ka dijelatige kono, mogosi sago te, mantooro k'i soro, kuma te kasaara ma. O b'i n'a fo nanbara, sonyali, jenini, karili, joginni, wali fagali, ani kojugu werew, minnu te kun mogola, cogosi la. N'okow njogonna djalatigera, a yere doro kelen ma, o be lase fangalamogow ma cogo di? A yeremakasiyoro folo ye polisiso komiseri ye. A filanan ye tiribinali porokireriye. Polisila, a yeremakasili be se, ka fo da la; a be se, ka nefo seben fana kono. Nka, porokirerita be ke seben de ye, k'o lase tiribinali la. O

de bena ni weleliw ani nininkaliw ye, minnu be kunc ni kiiritige ye. N'aw nata dalen fen ani fen minnu kan, nejice siratigela, aw b'o yorodantig, k'o jeya, k'a masoro, o doro de b'aw dususumaya. Misaliko la, sariya y'a jira, ko n'i y'ikari, ka don waliso kono, ka taa fije wuli mogow la, ko n'i minera, k'i be datugunkasola, k'a ta tile 6 la, fo ka se kalo 3 ma. Ni fangalamogomin fana madon waliso kono, i ko sariya y'a fo cogo min na, o fangalamog masina yere be don kaso la.

Ka bo "OMAFES" yoro

Dije jamanaw ka kelenya tonba «ONU» ka san 1989 Nowanburukalo tile 20 njogonyeba benkan talen ka nesin denmiseniw josiraw ma

Benkansariya tataw ka nesin denmisenw ka

hadamadenya sabatili ma

Sariyasen 23

Denmisen minnu n'u hakili te njogon fe, ani denmisen ijurato, ka kan ni ladonniko numan ye, u sen ka kan ka yejamajeko bee la. Minnu jolen be n'u ye, olu ka kan ni deme ye, k'a da u yere ka soro cogoya kan.

Jamana ninnu ka kan ka njogon kunnafoni waati bee ijurato ninnu ka ladonni na. Hakili ka kan ka to kerengkerennenyala jamanawla, seba te minnu ye.

Sariyasen 24

Denmisen ka kan ni kenye ni furukeliko numan ye. Jamanaw ka kan ka feerew tige walasa ka do bo densayala, ka bana ni baloko juguya kele, ka musokonoma ladon, k'a ka banaw jensen minnu b'u kisi, k'u tanga, ka banaw kunben. Jamana ninnu ka kan ka feere tige, ka laada koro do wuli minnu man ni denmisenw ka kenye ma.

U ka kan ka njogondeme njogoya, k'u janto jamanawla, seba te minnu ye.

Sariyasen 25 :

Waati ni waati, segesegeli ka kan ka ke denmisenw mincogo la ani wale minnu y'u lase kalifali ma.

Sariyasen 26 :

Denmisen bee ka hadamadenya ka kan ka lakana konuman.

Sariyasen 27 :

Denmisen bee ka kan ni dijelatige keko numan ye, walasa a farikolo, a hakili, an'a ka mogoya be dafa konuman. Bangebaaw de ka kan k'usekon'udonko bee kenin hukumu kono. Nigelya b'olu kan, jamana de ka kan ka deme don u ma minenko, baloko, feeroboko ani siyorko la. Ani fana, jamana ka kan ka feerew tige, walasa ka denmisen ka balowari kani bangebaaw la walima mogo werew la minnu jolen be o ko koro jamana kono walima a ko kan.

Ni jamana kokanna don, benkansebenw be se ka tajamanaw ni njogon ce.

Hadamaden dafalen t'a yere faga

N'a fôra ko karisa y'a yere faga, i b'a soro, fendo kera tigi la, n'a ma se, k'a kun. O fen be tali ke hadamadenyakow, soro, sekow ani donkow de kan. A kera cogo o cogo, hadamaden dafalen t'a yere faga. Yerefaga be latigetuma min na,

o b'a soro limaniya, hakili, wali miiri, olu bee be yerefagala ka hadamadenya jen. A b'a soro, laadilibaga fana t'a la, wali, a tigi kun yelemar. Sanni hadamaden k'a yere faga, i b'a soro a ye segen, jore, ham, siran, maloya ani tooro suguya bee ke; i b'a soro a kenera, ka minecogo soro a kunkow la, i b'a soro a jigi tigera dije la, fo ka jen a ni yere ko, bawo, a ka jate la, saya ka fisa a ma, ni balo ye.

Yerefagakow ni yerefagacogow ka ca kojugu. Nka, do b'a yere faga ko do la, ka soro do t'o ko jate lanogoliko ye. O misali fana ka ca, i ko bana banbaliko, ceko ni musoko, n'o ye keleya ye, denko, nafoloko, baarako, sabujuguyako, fatoyako ani maloyako caman werew, minnu be horonw tige nogonna, n'olu ye kabilia bilako, dugu bilako, wali jamana bilako ye. A kera cogo o cogo, hadamaden t'a yere faga gansan, sanko geleya tile in na, min kelen be ka mogow degun, fo k'u bila u malokene kan.

A jirala ko yerefaga barika ka bon «Eropu» ani «Ameriki» jamana

kono, ka temen dije silame jamanaw kan; k'o faraje jamanaw yere la, minnu be kereciyen dije la, olu fana ka yerefagalaw ka dogon n'a tow ta ye. Obajira ko yerefaga ye limaniyakode ye, min taamaseere ye diina ye. O be faamuya, bawo, ni hadamaden m'a kunko bila latige minen kono, a te se ka fosi kun. O de bena ni yerefaga ye.

Keneyako: Sosokinbana n'a furakeliko

Bana min be wele an fe, sufefarigan, o te dower ye sosokinbana ko, fura soro, te min na halisa. O kama, do be wolo n'a bana ye, ka sa n'a ye, k'a soro, a ma se ka furake, faraje kunda ani farafin kunda. Kabini a bana lakodonna san 1880 na, n'o san 115 ye ninanye, fura suguya caman minnu dilanna a keleli koso, olu ka ca, ni ban'a siw ye. Kinini ani mefilokini ani niwakini b'o furaw la. Nka, a kelen si ma se, ka sosokinda bana furake, min be ka mogo miliyon 2 hake faga, san o san, dije kono.

A kasaara barika ka bon Afiriki jamanaw kono, k'a d'a kan, a be mogo 88 na, mogo 100 kulu kelen kelen bee kan. A ka jugu denmisennw ma kojugu. A be minnu faga olu la, o ka ca ni mogokorobaw ye kosebe. O y'a ko geleyayorodoye farafinna, k'a masoro, farafinna, denmisennamogo de ka ca ni mogokorobaw ye.

A jirala, ko kosa in na, Kolonbi jamana ninikela min togo Manuweli PATAROYO, k'o ye fura soro a bana la, nka, k'o fura ma laben, fo ka s'a feereli ma folo. Sanni o fura labilali waatice, dije keneyakow jateminelaw ye yerefanga de nini mogow fe, bee k'i yere kisi sosokinda ma, min y'a bana sababu yere ye. O siratige la, olu y'a geleya jamanaw keneyakow nenabolilaw ma, ko bee k'i ka feerew tige, k'u ben jamanadenw senkanw ma, dugubawani cikebugudaw kono, i ko sigiyorow lakanalikow, saniyakow n'u nogonnaw, walasa ka nogo kele, nogo min ye sosow labugunyoro ye. A

kera cogo o cogo, farajefura fura farafintura kan, nin bee be farigan temen banabagato kan, k'a fari sumaya, fo k'a lafiya. Nka, nin si'ta bana kise silasa. A numan ye yerefanga ye.

Farafinfuraw dondalako

Sanni farafinw ka tubabufuraw ye, bana suguya bee tun be furake n'an ka furaw ye, minnu be dilan ni jiriw ye. Kabini lawale la, fo ka se sisan ma, jiri donnaw be folila nogon ko Afiriki yoro bee kono. Mogó minnu dalen be farafinfuraw la, olu de ka ca n'a tow ye. O be senna hali bi, k'a soro, tubabufuraw fana be yoro bee la. A ko meencogo senna, a sabaticogo, a sinsincogo, a yiriwacogo n'a jensecogo, olu ye tubabu furakelila caman nekorose, k'u kognan, fu do wulila, ka na, Afiriki jamanaw yaala, walasa, k'a nedon.

O siratige la, Kameruni jamana farafinfurakelila do ni Kanada jamana tubabufurakelila do ye nogonlakodon. Oy'a soro Kameruni mogow ka ninini bora jiriden do kise kan, min be wele «Wowakanga» (voacanga) n'a be bana caman furake, i ko ceyabana do, jolicayabana, hakililabana ani bana werew, minnu be farajew doron de mine, n'u donnen te farafinna yoro si la. U jera, k'o jiriden kise ke fura ye. Akodamine la, san 1970, fura tun be dilan Kanada jamana kono. O taanikasegin dadigira Kameruni mogow la, sanko, wariko siratige. O kama, u benna furadilan mansinw sigili kan Kameruni jamana faaba kono, n'oye Yawundeye (Yaoundé). farajew tun te se, ka ban, o ma, bawo, jiriden be farafinna dugukolo de kan. N'a fôra, ko nafa minnu be se, ka soro olu la, k'o ka bon farajela, ka temen farafinna kan, obfaamuya cogo di? Nin ye misali ye, min be somogosama bo, bawo, farafinfurakelila ka ca Mali kono.

NTOLANTANW KA SOROW NI MUSAKAW KONEW BE COGO DI?

Nin kunnafoni bora lakanitasebennaw yoro minnubebaarak «essor» la, walima «podiyom», farikolo lenaje konew siratige kan.

Olu'y' naniya ka ntolantanw ka sorow ni musakaw labencogow lenini k'u lase jama ma. «Esitadi» ton folo y'u bisimila. A donna ko «esitadi» ton ka san temennen kesukonowari bee tun ka kan ka ben miliyon 10. ni ko ma. Nafolo sorosira naani be ton bolo.

A folo ye demebagabaw ye minnu ka waridita benna miliyon 1.620.000 ma. A filanan ye ton niyoro ye biyw songow kan; o be ben miliyon 6.077.750 ma. Nin yoro la, sirafara do be yen, min be tali ke Magasuba ka naniya kerengeren sirilen na ka wari nini teriya ntolantanw siratige la. O wari : be ben sefa 852.100 ma.

Soroma sabana yefeebewye, ton nekow doro be minnu kalama, n'olu be sefa

787.400ladon kesu kono; bankijuruw b'o i u la. "Magasuba ka fo la, n'ale ye «esiladi» ton ka warikoneabola

dogo ye, n'i ye musakaw jatemine, miliyon 10.112.250 ka dogo kosebe. O koso ton ye juru ta banki la san temennen in na.

A sabatira ko ni kow be b'u sira fe, ko demebagabaw k'i seko damajira bee lajelen ke, ko kariti songow be ladon a lema «esiladi» ton ka wari be taa fo miliyon 20 dafalen na.

Nka, an be don min na i ko bi, geleyaba be ton in wariko la. Hakilisigi yoro kelen min be yen, o ye sefa 160.000 min be soroko kalo o kalo lafasabagaw ka jekulu sigilenbolo, ka ntolatannaw ladegebagasara, ka laban ka womisenin dow datugu.

Mali ntolatan «ekipuw» ka wariko

Mali ntolatan «ekipuw» ka wariko misali be do be se ka ta «Joliba» ton kan, ton min warimarala ye salifu JARA ye. Salifu JARA ye «Joliba» ka san 1994 ni 1995 nafolo donta ni bota, n'o ye musakaw ye, jatemine ka se sefawari miliyon 32 ni ko ma. Nafoloko in naniya feere bolodalenu kono, a y'a jira ko wari sorota fanba be bo ntolatannaw ka yele mal de la, ka taa jamana were «ekipuw» la, bawo tuma dow la, o nafolo hake be se miliyon 12 ma.

Obolenkoyen, «Joliba» be ka ladiyali wari min soru ka ntolaciw senfe, o kasabi be se miliyon 4 ragon ma. «Federason» fana, n'o ye Mali ntola tankow lenabu jekulu ye, o be sefawari miliyon 2 d'u ma, u ka ntolatanw senfe.

Salifu JARA y'a jira ko kupu ntolatanw kadara kono, u b'u jigi da sefawari miliyon 1 ni ko kan.

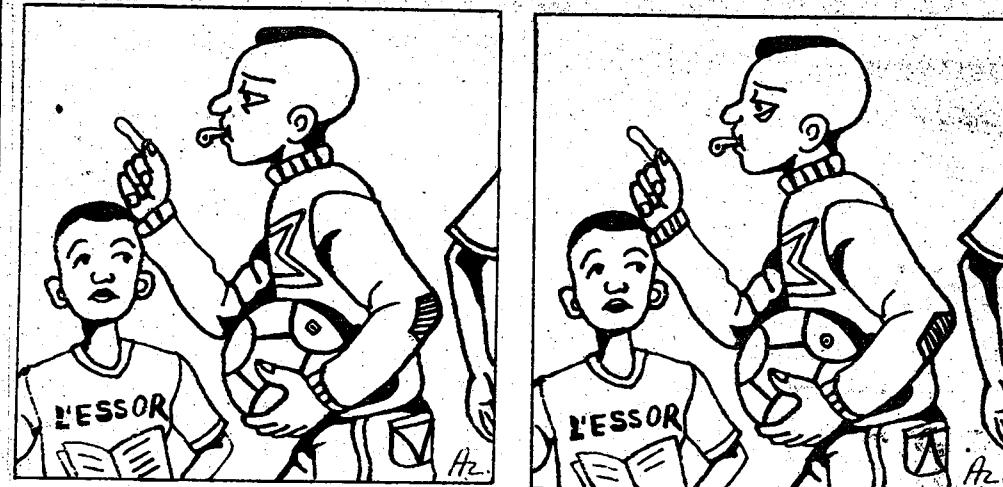
Min ye ciyakedaw ka mankutu ntolatanw ye ani Joliba kanubagaw be seben minnu ta, k'a jira ko ton kanu b'u la, a k'o wari hake te temen miliyon 1 kan.

Salifu JARA ko tine yere la, «Joliba» kanubagaw te u ka «ekipu» bolomafarako lenajela, bawo ton be se ka wari min soru o la, o be t'i jo miliyon 3 ni ko la. A k'o hali «antereniman» be miliyon 1 ni ko lase u ma. U be balontan minnu fana

ke, o be sefawari miliyon 2 ragon las'uma.

Nka, o n'a taa o taa, nafolo sorota in fanba be don ton musakaw dafe, i n'a fo balontannaw ka finiw ni sanbaraw, ka furakeli wari far'o kan ani ladiyali wari min fana be di ntolatannanw ma, n'u ye baarake, k'u ka ton kunnawolo. Omusakayerebbee warite soronafolo sorota koflen in na.

TULON

Kirinile cemisennin Kuniagi 2; ja min be kirinile bolo kan 3 kibid poshi (fura) 4 numata cemisennin da 5 gare minnelein don bolo la 6. «Simsi» (dujol) nukch 10. Kirinile cemisennin da 8. mitola fujedonya 9. «Simsi» (dujol) nukch 10. Kirinile

CRC

MOTI Sumansiko bilali senekelaw ka bolo kan

Malo ciyakeda min be Moti, n'o ye «Ofisiri» ye, o be ka feeretige, walasa, ka malosene yorow bolodacogo baaraw latem en cikejekuluw yere ma. O bolo yelema min be senna sisan, Mali cikedugu caman kono, o de bera ke sababu ye, ka cikela labennenw bila ofisi mogo faamuyalenw nona. N'o wale ye sira sor, cikela yereb'ukakow jenab, n'a ma ke ni mogo faamuyalenw sendonni y'a la.

Nka, boleyelemawale te sabati ni fen d'ow ma b'u sira fe, minnu b'a to, «Ofisiri» nemogow be d'a la, ko n'u y'u kodon, baasi were tena y'a kola.

O fen d'ow file :

- Dugumogow b'u laje, ka ben boleyelemakan; ka mogow sugandi, minnu ben'a baara ke; k'olu d'ow sigi komite kelen kono, min be wele ko sumansi komite («CVS») n'a botodabagaw te temen mogo 3 kan, n'u be baara ke duguton («AV») ka hukumu kono.
- Dugumogow b'a sementiya, ko sumansi komite ka baara be tali ke Ofisi ka feere tigelen korow de kan, minnu kecogo b'a ka marabolo bee kono, Moti ni yoro tow la.
- Dugumogow be layidu ta, ko sumansiko nafoloko, a minenko, a sannifeereko, n'a jenseenniko n'u nogonnaw bee be k'u kecogo la, walasa senekelaw bee ka nafa sor. Akera cogo o cogo, sumansiko bilali senekela yere ka bolo kan, o b'u lafiya, k'a masoro, olu yere de be malosiw n'u nogonnaw latom, k'u sen, k'u feere. N'a sumansiw nena, a for, k'a ban. N'u ma ne, jigin tena ke mogo were la.

Faraqe cikelaw ni farafinw cikelaw ka Faransi kunben

Kabini san 1975, n'o san 20 ye ninanye, nogonsirataama dobasisilen be Faransi cikelaw ka jekulu do fe, min be wele ko «AFDI» ani Afiriki, Madagasikari ani Azi cikelaw ce. Osiratige la, wele bilala o yorow cikela mogo 25 ma, k'u ka t'u sennayaala Faransi cikeryoro d'ow la, walasa u ka nogon don, ka t'a fe. Afiriki jamana minnu ka mogow tun b'ataama la, o ye Cadi, Benen, Madagasikari, Mali, Senegali, Burukina, Lagine ani Kameruniye. Ataama kuntaalabenna dogokun saba ma.

A yorolajew senfe, faraje cikelaw ani farafin cikelaw y'u sigi, k'u haminankow dajira nogon na, tile fila kono, i ko san 1995 feburuye tile 14 n'a 15 kono. O sigikakuma kera Faransi dugu min kono, o togo ko Aritigi (Artigues) min ka surun Borido dugu la (Bordeaux). Akunbenkenemogoya tun be mogo min bolo, o togo ko Henri Zuwe (Henry JOUVE) n'o yere de ye Faransi cikelaw ka jekulu «AFDI» kuntigi ye.

O y'a jira mogow la, k'u ka jekulu sigikun do ye jamanaw ninnu cema, walasa, k'o yorow cikelaw danbe, an'u gasi n'u niyoro sigi, bawo, bee b'a don, ko farafinna, ciklawye bolokofemogow de ye, minnu ka kuma te mine, sanko, k'u sagow k'u ye.

Ay'a jira ko cike be bolo min kan, Faransi bee kono, k'o ni farafinna ta ka jan nogon na, ko sababu ke fe caman ye, mogo faamuyalenko, wariko, minenko ani demebagako be minnu na. A k'o osiratige la, farafinna cikelaw te bo nogon la, n'u ma fara nogon kan, jekuluw kono, k'u joyerelaben sen kan, ani bolodijognoma sira kan, jamana kono, an'a kokan, bawo, ko yoro si te farafinna, cikekow yiriwali ye min fangaso n'o nafolotigiw an'a mogo kalannenw haminankow ye; k'olu de

be cike, ka sor, ke, nka, o nafa t'u kan, k'a masoro, bee b'u nanbara, cogobee la, yorobee la, ani kun bee la. A ko, k'olu ka jekulu jolen be farafinna cikelaw koko, tuma bee, nka, ko ni farafinna cikelaw m'u yerebo bolo la, mone te b'u la, k'a d'a kan, ko dije gelyako selen be hakemina sisani, hadamaden bee, jekulu bee ani jamana bee, olu ka nafa te fen o fen na, u te y'o kene kan.

A kunben kera sababu ye, ka farafin cikelaw son hakili la, bawo, a caman y'a jira, k'a taama y'olu ne yelen, k'u bilasira, cogoya la, min ye yereben, yeredeme ani yereba n'u nogonnaw dusu don u kono. A d'ow ka faamuyali la, kokandeme d'oren de be farafin cikelaw bo nogo la, bawo, n'otun be ke cogowerela, ninan tun man kan k'u sor, manumakola, min be senna, kabini Afirikijamanawy y'u yere talidamine, n'o san 35 ye ninan ye.

SYFIA

"AMAP" kuntigi

Gawusu DARABO

Mali kanw kunnafonisbenw

baarada kuntigi

Nanze Samake

Kibaru

BP : 24 Telefoni: 22-21-04

Kibaru Bugufiye Bozola

Bamako -Mali

Dilanbagawni sebenbagaw kuntigi

Basidiki Ture

Sebenbagaw kuntigi

Baadama Dukure

Labugunyoro: kibaru gafedilan
baarada

Boko Hake 16 000